

DEMANDES PRIORITÀRIES EN CLAU DE JUSTÍCIA GLOBAL DE LAFEDE.CAT

Compareixença Comissió d'Unió Europea i Acció Exterior | 21 de novembre de 2024

ÀLEX GUILLAMÓN

Benvinguda i agraïments

Presidenta Neus Comes, vicepresidenta Anna Navarro, secretària Anna Balsera, diputades i diputats, personal de suport de la Comissió... En primer lloc volem expressar el nostre agraïment per la invitació i l'oportunitat que ens oferiu per participar en la sessió d'avui d'aquesta Comissió, tot just a l'inici d'aquesta nova Legislatura.

Com sempre, tenim moltes coses a dir i, com sempre, tenim un temps limitat, per això hem acordat escriure la nostra intervenció:

És un honor estar aquí representant Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global, una entitat de segon nivell que des de fa 35 anys promou l'acció col·lectiva en gairebé 120 països del món. Ho fem a través de la cooperació internacional, la defensa i promoció dels drets humans i el foment de la pau.

Representem a 133 entitats catalanes que, entre totes, acompanyem, de forma directa, prop de 6 milions de persones d'arreu del món, mobilitzant més de 450.000 persones a casa nostra. Entitats amb una gran diversitat: en sectors de treball; en filosofia, estratègies i tàctiques d'intervenció; en grandària i volum de treball; en implantació territorial -des d'entitats radicades en un sol municipi, fins a entitats presents en gairebé tot el país-, etc.

LaFede.cat recull i fa seva aquesta diversitat, experiència i trajectòria de les entitats federades i alhora, aposta per la integració i l'actualització dels seus discursos, objectius i espais d'incidència.

En els últims 10 anys gairebé la meitat de la base social de les entitats s'ha renovat. Això ha suposat evolucions en la prioritització temàtica i les maneres de treballar. Per exemple, hem posat definitivament al centre de la nostra feina quotidiana els principis i l'ètica dels feminismes. També, estem aprofundint en la necessitat de ser més coherents en dimensions tant imprescindibles com són l'antiracisme i el decolonialisme.

En una altre camp, hem estat capdavanteres a Europa en la reflexió crítica sobre la relació entre la intel·ligència artificial i els drets humans.

Aquestes noves mirades ens ajuden a nodrir el concepte de la Justícia Global des del que afrontem un món cada cop més complex i interconnectat. Amb causes i efectes d'anada i tornada. On es superposen diverses crisis de llarga durada. Que tenen impactes globals, però amb conseqüències extremadament greus al Sud Global.

Però fenòmens com la crisi de la Covid, o més recentment, les inundacions per la DANA a València, fan evident que una economia enfrontada a la natura i a les comunitats del Sud Global comporta conseqüències que ja no només les afecten a elles. Les crisis humanitàries truquen cada cop més fort a la nostra porta.

En aquestes situacions, volem posar en valor l'expertesa de les entitats de Justícia global en abordar, tant les conseqüències, com les causes d'aquests fenòmens. Aquesta experiència és un actiu de la nostra societat civil al servei de les comunitats afectades, **siguin d'on siguin, sense discriminacions d'origen, gènere, classe social o situació de vulnerabilitat.**

Defensem una política pública de cooperació consolidada

Els reptes globals actuals són immensos i ens afecten plenament: l'acceleració de les desigualtats, l'emergència climàtica i ambiental, les guerres i la perillosa escalada armamentística, la tossuda permanència del colonialisme, les crisis energètiques, alimentàries o sanitàries, els imparables desplaçaments humans forçosos, la concentració de tot tipus de poder en elits cada cop més reduïdes, la privatització dels avenços tecnològics en mans d'aquestes elits, vinculada a l'auge de doctrines autoritàries i repatriarcalitzadores.

Mai havia estat, doncs, tan imprescindible la cooperació internacional. Tots els problemes fonamentals de la Catalunya de 2024 estan travessats per aquests reptes globals. La seva resolució requereix estar presents als espais, macros i micros, on tot això es disputa. Catalunya necessita una diplomàcia decidida i solvent, tant per part de les seves administracions públiques, com de la seva societat civil, amb els nostres valors, actius i coneixements que hi podem aportar.

Però anem tard. Encara arrosseguem una anomalia que ens diferencia de països del nostre entorn democràtic: **seguim sense una política pública de cooperació internacional consolidada, reconeixible com a part fonamental de la política exterior.** Ens està costant massa recuperar el vol que va quedar truncat per les retallades de 2011.

Per això és tant important **l'ampli acord polític i social assolit des de la passada legislatura per al compliment el mandat de Nacions Unides d'assolir el 0,7% el 2030.** Per a això comptem, a més, amb

el suport de la ciutadania. Segons l'enquesta realitzada per Govern l'any 2023, el 80% hi està a favor. Aquest ha de ser l'horitzó a perseguir per avançar cap una política pública de cooperació amb cara i ulls. Aquesta política necessita caminar sobre dos peus: una administració resolutiva i un teixit social divers, sòlid i arrelat.

Volem reconèixer avui el compromisos adquirits en aquest sentit per l'anterior Govern d'Esquerra Republicana, així com el compromís de l'actual govern socialista *-coherent alhora amb els del Govern i el Parlament espanyols-*. De la mateixa manera, volem agrair el suport a aquests plantejaments que hem tingut en tot moment per part dels grups parlamentaris dels Comuns i de la Candidatura d'Unitat Popular. Així mateix valorem la darrera proposició presentada pel grup parlamentari de Junts per Catalunya insistint en aquest objectiu i afegint una cosa que tantes vegades hem assenyalat nosaltres: la necessitat de dotar l'Agència Catalana de les capacitats necessàries per afrontar amb garanties els reptes que tot això comporta.

Tota aquesta confluència política i social es va plasmar l'any passat amb l'aprovació del Pla Director 2023-26, tant en el Parlament com en els tres òrgans consultius: el Consell de Cooperació, la Comissió de Coordinació amb els Ens Locals i la Comissió Interdepartamental de Cooperació.

Aquests acords compartits ens semblen vitals per dotar d'estabilitat, previsibilitat i solidesa una política de país. Imprescindibles per generar i acumular coneixement, qualitat i bones pràctiques. Coses que ens han mancat els darrers anys pels constants canvis en la gestió política d'Exteriors i de Cooperació.

Volem aprofitar també aquest moment per donar la benvinguda als nous nomenaments de Govern, tant la secretària general del Departament, la Sra. Lorena Elvira; el nou secretari sectorial, el Sr. Agustí Fernández de Losada com la nova directora general, la Sra. Andrea Costafreda. Ens semblen nomenaments capaços i coherents amb els compromisos abans esmentats. I els avancem la nostra plena disposició per continuar col·laborant per afrontar tots aquests reptes.

Demandes

I agraiem tot això, entre altres coses, perquè **ens permet passar la pantalla del "què", per poder concentrar les energies en el "com"**. I sobre això volem aprofitar aquesta compareixença per subratllar algunes idees del [Document de 60 demandes per un país compromès amb la justícia global](#) que els vàrem lliurar durant la campanya electoral.

Hauran vist que pivota sobre el **principi de coherència de polítiques**. Demanem que sigui la conselleria d'Exteriors la que s'encarregui que la resta de Departaments treballi de forma alineada amb els objectius i prioritats del Pla Director i els principis de la Llei de Cooperació.

La burocràcia ens ofega

Reclamem una simplificació dels processos administratius, perquè la nostra feina és i ha de ser atendre les persones. Sens dubte un dels principals esculls que tenim en el camí és el desmesurat i constant increment de la càrrega burocràtica, que interfereix i aclapara tota la cadena de la cooperació catalana. I l'oportunitat que podria suposar l'avenç de l'administració telemàtica, no ha vingut acompanyada fins ara d'una millora. La burocràcia -ara digital- continua col·lapsant la nostra feina

Les tècniques de les nostres entitats acaben dedicant més del 50% del temps a gestionar papers, enlloc d'invertir-lo en la qualificació professional i expertesa per a la que han estat cridades. Les entitats del Sud Global, han d'augmentar les hores de tasques administratives en detriment de l'atenció directa a les comunitats, que se suposa que és la finalitat que justifica la nostra cooperació. En un moment en què tant es reflexiona sobre la descolonització de la cooperació, aquesta és una de les coses que ens fa passar més vergonya.

Però és que, a més, ens consta que aquestes tensions són igualment crítiques en les pròpies unitats gestores de la cooperació de les administracions públiques, com és el cas de l'Agència Catalana de Cooperació.

Hem d'avançar cap a un model que, sense minvar els principis de transparència i rendiment de comptes, tingui cura i deixi fer la seva feina als equips humans en tota la cadena.

Demanem 30M€ d'increment en AOD pel 2025

A curt termini considerem vital el pressupost del 2025 que aviat es discutirà en aquest Parlament. No volem ni pensar en inaugurar aquest potent acord punxant el primer any. Segons la nostra calculadora, **el compromís d'increment pressupostari anual del 0'07% pel l'any 2025 suposa un increment mínim de 30 milions d'€** en relació als pressupostos prorrogats del 2024[1].

I demanem garantir que aquest **augment del pressupost es destini principalment a l'Agència**, ja que al 2024 no ha rebut cap augment. Perquè cal donar el missatge clar que volem que continuï sent la unitat gestora que lideri l'AOD catalana. I, alhora, perquè és la única forma de mantenir el compromís

de que, **com a mínim, el 50% dels recursos de l'AOD es gestionin a través d'actors no governamentals.**

Respecte a la cooperació de la resta de Departaments tenim l'assignatura pendent de fer-ne possible la traçabilitat dins dels seus pressupostos.

Volem recordar també avui que la interrupció de l'anterior legislatura va deixar pendent la **modificació de la Llei de Cooperació amb l'objectiu de plasmar-hi el compromís d'assolir el 0,7% dels ingressos corrents no condicionats l'any 2030, incloent-hi la fórmula de càlcul que contempla el Pla director d'augment anual del 0,07%.**

En el seguiment de l'acció de Govern us demanem que pareu atenció a una de les principals demandes que fem sobre el "com". Per poder donar forma al desplegament de la cooperació catalana, cal el diàleg constant amb els sectors implicats. I un dels instruments que tenim per fer-ho seria **dotar de més dinamisme al Consell de Cooperació. Perquè, com en altres Consells del nostre entorn, s'hi puguin organitzar àgilment comissions per l'estudi, debat i propostes concertades.**

I, en els casos que no sigui possible fer-ho dins del Consell, articular espais de concertació estables i reconeguts que compleixin aquesta necessitat essencial per seguir avançant en aquest "com". Entre altres coses:

- Com **innovar modalitats de cooperació via ONGs i altres actors**, adaptades als diferents tipus de capacitats, més àgils, més ben dotades de fons i estables en el temps -més enllà dels 24 mesos actuals-, tal com es fa en cooperacions del nostre entorn.
- Com fer que **la cultura de l'avaluació guanyi progressivament més pes relatiu** davant la cultura administrativa. I que la concurrència competitiva es basi més en la pertinença i la qualitat de les propostes, que en una subhasta de més activitats amb menys pressupost.
- Com **elaborar, fer seguiment i avaluar conjuntament l'execució dels Plans Directors.**
- Com **acordar les dimensions que li volem donar a l'anomenada Acció Humanitària dins de l'AOD catalana.** Així com deixar d'emprar la terminologia "d'ajut" humanitari i apostar pel Triple Nexe que uneix Acció Humanitària - Cooperació i Construcció de Pau.

Moltes gràcies!

ARÉS PERCEVAL

Molt bona tarda. Benvolguda presidenta Sra. Neus Comes, vicepresidenta Sra. Anna Navarro, secretària Sra. Ana Balsera, diputades i diputats, personal de suport de la Comissió... També vull començar la meva intervenció agraint-los el fet que ens hagin convidat a formar part d'aquesta sessió d'avui de la Comissió d'Unió Europea i Acció Exterior.

Com saben la federació defensa que tota l'acció del Govern sigui coherent amb els objectius del [Pla Director de Cooperació al Desenvolupament 2023-2026](#) aprovat, com ja s'ha dit, per aquest Parlament el juliol del 2023.

Aquest Pla Director preveu, entre d'altres coses, la creació d'una **estratègia de prevenció de conflictes violents i construcció de pau**. De la mateixa manera que és necessària una política de cooperació sòlida i estable, també és imprescindible que el Govern disposi d'una **política pública de pau interdepartamental, que inclogui l'àmbit català i l'acció exterior**. Per increïble que sembli, la Llei de foment de la Pau, que es va aprovar el 2003, encara no s'ha desenvolupat en una política pública, dotada dels recursos necessaris per a l'execució de les actuacions. Tampoc s'ha donat una estructura coherent els diversos organismes dedicats al foment de la pau, tal com demostra un informe encarregat pel Consell Català de Foment de la Pau. Després de 20 anys de l'aprovació d'una llei, que en el seu moment va ser pionera, només s'han tingut actuacions aïllades i no coordinades, i no hi ha hagut seguiment de moltes de les actuacions en l'àmbit de foment i promoció de la Pau.

Per aquest motiu considerem que és una gran oportunitat que es **doni llum verda al Fòrum Català per la Pau** pel qual, com saben, el darrer any s'hi ha estat treballant de valent. Aquest procés ha de servir per elaborar un **Pla País de Pau que, de la mateixa manera que fa el Pla Director en polítiques de cooperació internacional i educació global, fomenti en la societat catalana l'apropiació de la cultura de pau en relacions quotidianes i en l'acció exterior. Entenem que la gran majoria de grups parlamentaris aquí presents (el grup Socialista, el de Junts, el d'Esquerra Republicana, el de Comuns i també el de la CUP) estan compromesos en aquest procés. Per això, els demanem la màxima celeritat en la tramitació de la inclusió a la Llei de foment de la Pau, de la obligatorietat de desenvolupar periòdicament un Pla País de Pau aprovat pel Parlament**. Confiam començar el procés participatiu d'elaboració d'aquest Pla a principis de l'any que ve, tal i com s'ha acordat al Consell Català de Foment de la Pau, i en poder aprovar-lo al Parlament a finals de 2025.

Entenem que, tant aquest Fòrum com els debats que pugui suscitar són ara més necessaris que mai, donat el context global d'escalada bèl·lica. La guerra a Ucraïna, que està a punt de complir tres anys, se

suma als 35 conflictes armats al món, entre els que comptem el genocidi que està perpetrant Israel a Palestina, i els atacs al Líban, on està assassinant a milers de persones innocents, amb la complicitat de les potències occidentals.

El Fòrum també ens pot ajudar a reflexionar sobre molts temes com ara el per què de la remilitarització arreu del món; el no respecte del Dret Internacional Humanitari; l'augment de tensions geopolítiques; el reforç de l'armament nuclear; les violències que pateixen les persones migrants a les fronteres i també a casa nostra; l'augment dels moviments anti-drets...tot això per citar només alguns exemples, en els que malauradament ens trobem immerses. Una regressió de drets com pensàvem que no tornaríem a veure ni a viure.

Per això, des de la federació creiem que ens cal impulsar una **política exterior basada en la promoció del diàleg, la mediació i la resolució de conflictes a través de l'impuls d'eines, mecanismes i estratègies, com ara la diplomàcia oficial o el suport a activitats de diplomàcia ciutadana, tal com està previst a la Llei de foment de la Pau. Així mateix, cal assegurar que el Departament d'Unió Europea i Acció Exterior, i les Delegacions del Govern a l'exterior treballin activament per a la prevenció de crisis, la resolució i transformació dels conflictes i la construcció de pau. Tot això ha de ser, per descomptat, amb un enfocament feminista i descolonial. Prioritzant el suport polític i material a organitzacions de dones pacifistes i defensores de Drets Humans i LGTBI, i a la seva participació en els processos de construcció de pau i de mobilització pels seus drets.**

Per poder desenvolupar totes aquestes actuacions, sol·licitem que el Govern destini un **mínim del 10% de l'AOD catalana al foment i la promoció de la pau i que el restant 90% sigui coherent amb una mirada de foment de la pau que promou la nostra llei.**

També, els demanem que exigeixin al Govern complir amb la moció (55/XI) d'aquest Parlament sobre desmilitarització que demana no finançar projectes de recerca vinculats a la indústria militar i armamentística, i prohibir els actes d'exaltació militar, i de legitimació de la violència i de les armes en espais civils, i sobretot la presència de l'exèrcit en centres i espais educatius. Igualment **amb el punt 46 de la resolució més recent (911/XII) que demana evitar la presència de cossos policials amb armes, als centres educatius.** Una política de foment de la pau demanaria que es limités la seva presència als centres educatius, i que tots els tallers que imparteixen els fessin organitzacions civils, sempre que sigui possible.

L'actual Pla Director de Cooperació també contempla **consolidar una política pública de cooperació feminista.** Des de Lafede demanem que el desplegament d'aquest nou model català, que ha d'integrar

la cooperació feminista, sigui de forma concertada amb la societat civil organitzada, per tal d'identificar conjuntament els reptes comuns i desenvolupar solucions col·lectives. Creiem, que si volem ser coherents amb els principis feministes, ens cal definir un nou model en què sigui possible co-crear noves polítiques, dotant la cooperació d'instruments, equip humà intern, i recursos financers, per poder implementar-la en el pròxims quatre anys.

Creiem fermament que la nostra aposta, acció, pràctiques i aliances ha de superar l'actual enfocament de gènere, i ha de garantir la incorporació d'un enfocament intersecciona. Cal partir d'anàlisis que tinguin en compte les estructures de poder i privilegi, i les múltiples formes d'opressió i discriminació, que s'entrecreuen de forma simultània en especial en dones, persones fora de la norma de gènere, i persones racialitzades.

Defensem una cooperació feminista que incorpori una agenda ampliada de justícia global, que ha de ser necessàriament pacifista, ecofeminista, antirracista i descolonial. Això requereix una transformació de les estructures, processos de presa de decisions i cultura interna, en totes les fases de l'elaboració política: processos de consulta prèvia; elaboració de textos i posterior implementació i monitoreig, així com en l'avaluació d'impactes diferenciats.

En aquest sentit, lafederació ja estem fent passes endavant, no només en clau de revisió feminista, sinó també antirracista i descolonial. La nostra experiència d'acompanyament i treball amb entitats i col·lectius del Sud global i racialitzades o migrants, ens ha fet veure que cal revisar l'actual estructura de la cooperació, per caminar cap a la descolonització de les nostres mirades i pràctiques, tant a casa nostra, com a d'altres territoris. Si no, en continuarem sent còmplices.

Dins les demandes que contempla ja el Pla Director està la d' **impulsar i desenvolupar l'Estratègia per a l'Educació Global, i fer-ho també, de forma participada entre els diferents agents educatius, socials i polítics del sector educatiu a Catalunya.** L'objectiu és impulsar processos reflexius que proporcionin eines per qüestionar i transformar de manera crítica el model social, polític i econòmic existent, que genera violències i desigualtats. **Segons dades de l'enquesta sobre cooperació per al desenvolupament de 2023, un 91,6% de la societat creu que l'educació global és una eina/element important dins la política pública de cooperació. Per aquesta raó, i per la qualitat dels projectes impulsat des del moviment de justícia global, considerem necessari que Catalunya continuï sent un referent en l'impuls de l'educació global. En aquest sentit és necessari incorporar una nova mirada en clau de justícia global que integri la veu de les persones més joves amb l'objectiu de renovar els continguts i els discursos.**

En aquest apartat volem fer constar les dificultats que estan tenint les administracions i, és clar, també l'ACCD, per a incloure com AOD, moltes activitats d'educació global, de comunicació transformadora o de foment i promoció de la pau, ja que el Comitè d'Ajut al Desenvolupament de l'OCDE té una mirada molt restrictiva al respecte. Mentre això no es canvia cal trobar una solució concertada, entre les entitats i l'ACCD, per adaptar-hi els projectes. Des de les organitzacions de la societat civil europea entenem que l'AOD ha de poder integrar totes les activitats que van a favor de la justícia global, en coherència amb les fites que s'han d'assolir per complir l'Agenda 2030, que també inclou el compromís d'assolir el 0,7% per aquesta data.

I això també inclou **la comunicació transformadora. Davant els reptes globals, i especialment l'auge dels discursos d'odi i l'extrema dreta, cal enfortir les àrees de comunicació de les entitats de Justícia global, així com potenciar accions innovadores en clau de laboratori per poder experimentar en campanyes i accions que generin impactes i canvi cultural en les nostres societats.** A més, és clau treballar amb altres sectors socials i culturals. Exemples de bona feina és el programa Acció Cinema, que impulsem conjuntament amb l'ACCD i els festivals de cinema, i que promou l'apropament entre entitats i el sector audiovisual català; o les beques per a projectes periodístics i educatius que financem amb fons europeus, i amb les quals haurem distribuïm 1,2 milions d'euros entre periodistes i entitats catalanes.

Des de la federació defensem que és necessari apostar decididament per enfortir l'educació global a fi de sensibilitzar, formar i capacitar la nostra societat en favor de la justícia global. Per això és imprescindible que es dediqui **un mínim del 30% de l'AOD a l'Educació Global.**

No voldria acabar sense demanar-los quelcom pel que fa anys hi estem al darrera. Com saben la federació, juntament amb la Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia i més de **8.000 organitzacions civils, sindicals i cooperatives del país** fa prop d'una dècada que estem demanant que Catalunya sigui referent en el respecte dels drets humans en tota la seva acció exterior, també en l'acció empresarial que fan les empreses que estan posicionades tant a casa nostra com a altres països, especialment del Sud Global. **Fer-ho és coherent amb l'article quart de la Llei d'Acció Exterior del 2014 que defensa que l'acció exterior de Catalunya i les relacions de la Generalitat amb la Unió Europea s'ha de regir, entre d'altres, per la finalitat de projectar Catalunya a l'exterior com un actor internacional compromès, solidari i responsable que promogui la defensa de la pau, els drets humans i el desenvolupament humà sostenible.**

Per això, els demanem, que abans no finalitzi aquest període de sessions, registrin la proposta de Llei de creació del Centre Català d'Empresa i Drets Humans, reprenent el text treballat que recull els valuosos consensos assolits en l'anterior legislatura. El Centre, que esperem sigui una realitat més d'hora que tard, cal que sigui independent del poder corporatiu, eficaç en la seva actuació, accessible per a les comunitats afectades, compromès amb la justícia global i amb la incorporació de la visió feminista en la seva acció i valent per investigar la impunitat empresarial. En concret, el que ara els demanem és que tornin a registrar, per tercera i esperem que darrera vegada, la proposta de Llei que ha elaborat la societat civil abans de finalitzar aquest any. Fer-ho, seria vist com un gest de bona voluntat per part dels grups parlamentaris que s'acull i aprecia la feina duta a terme durant els darrers **deu anys per part de la societat civil**, amb el ben entès que, en el seu moment, els grups parlamentaris faran els ajustos al text, amb la presentació de les esmenes que considerin oportunes durant el tràmit parlamentari. Esperem que, després de tants anys de feina i d'esperances, aquesta legislatura pugui ser la de l'aprovació d'aquesta proposta de llei pionera a l'Estat espanyol i a Europa per a la garantia dels drets humans i la justícia global.

Moltes gràcies!